

"Öyleyse, kâinatın Sânie olan delâleti, kendi nefesine olan delâletinden daha vâzih, daha zâhir, daha evlâdır. Öyleyse, kâinatın inkârı mümkün olsa bile, Sâniin inkârı mümkün değildir." ifadelerini izah eder misiniz?

"İKİNCİ BURHAN: Kâinat kitabıdır. (...) Evet, bir nefer, nefsinde ve takımında ve bölükte, taburda ve orduda gibi; herbir zerre de, kendi başıyla zât, sıfât, keyfiyetindeki imkânat cihetiyle Sâni ilân ettiği gibi, tesâvir-i mütedahileye benzeyen mürekkebat-ı müteşâbike-i mütesâide-i kâinatın herbir makamında ve herbir nisbetinde ve herbir dairesinde, herbir zerre, muvâzene-i cereyan-ı umumîyi muhafaza; ve her nisbetinde ve her takımında ayrı ayrı vazifeyi ifa ve hikmeti intaç ettiklerinden, Sâniin kast ve hikmetini izhar ve vücut ve vahdetinin âyâtını kıraat ettikleri için, Sâni-i Zülcelâlin berâhini, zerrattan kat kat ziyade olur. Demek الطَّرُقُ إِلَى ٱ بَعْدِ نَأَكِستir belki ;değil mübalâğa ,hakikattir أَنْفَاسِ الْخَلَائِقِ."(1)

Bir elmada kendi nefesine bakan bir yön varsa mucidi ve sanatkarı olan Allah'a bakan yüz bin yönü vardır. İşte burada sanatkara ve mucide bakan yüz bin yöne nispetle sadece nefes alan canlıların gerçek sayısı kıyaslandığı zaman çok az ve eksik kalır. Mesela, yeryüzünde nefes alan canlı sayısını bir trilyon olarak kabul etsek, Allah'ın varlığına ve birliğine işaret eden deliller katrilyonları geçer. İki mukayese edildiğinde bu ifadenin ne kadar nakıs kaldığı anlaşılır.

"Canlıların nefes sayısı" gerçek delillerin sayısının yanında milyonda bir kalır. Öyle ise yukarıdaki ifade, değil mübalağa belki eksik bile kalır denilmek sureti ile tevhidin sınırsız delillerine işaret ediliyor. Cansız ve nefessiz mahlukatın canlı ve nefesli mahlukattan sayıca çokluğu ayrıca meseleye işaret eder. Zira canlı ve cansız her şeyde tevhide milyonlarca marifet pencereleri açılıyor.

Varlığı ve birliği mahlukatın nefes sayılarından katbekat fazla olan Allah'ın inkarı mümkün değildir. Hatta kâinatın kendi inkar edilmiş olsa bile milyarlarca yön ile işaret ettiği sanatkarını inkar etmek kabil değildir.

Bir elmada kendi nefesine bakan bir yön varsa, mucidi ve sanatkarı olan Allah'a bakan yüzlerce yönü vardır. İşte burada sanatkara ve mucide bakan yüzlerce yöne **mana-yı harfi** denilmiştir. Bu yönleri görüp tefekkür etmek ve imanı bu tefekkür ile kuvvetlendirmek ise en büyük ibadettir. Risale-i Nur'un bütün eczaları bu minval üzeredir.

7(1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Nokta.](#)